

Att handskas med osäkerhet

”Vad gör vi när vi inte vet vad vi ska göra?”

Reflektioner och strategier

20:e Nationella Kvalitetsdagen för Primärvården

2024-11-21

Anders Lundqvist, SFAMs styrelse

Allmänläkare VC Näsby

Kristianstad

anders.lundqvist@sfam.se

Bildmaterial Daniel Gedeberg

Inget jäv att redovisa

Medicinsk osäkerhet

En känsla av att något inte stämmer!

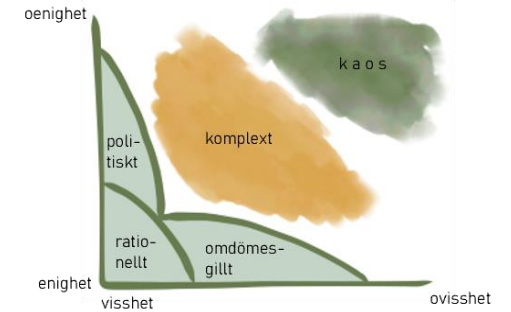
Hur ska jag tänka nu?

Vad ska jag göra nu?

Medicinsk osäkerhet

"Medicine is a science of uncertainty and an art of probability", W. Osler

Beslutsfattande enligt Stacey-matrisen

Daniel Gedeberg, 2020

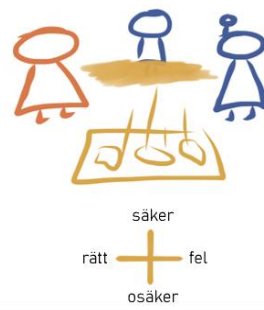
Funktionell hantering

Den medicinska osäkerhetens psykologi (forts.)

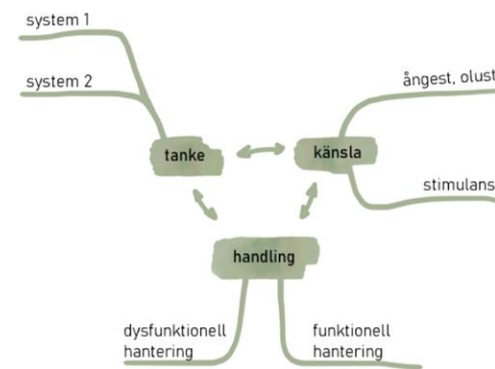

mekanistisk, linjär, reduktionistisk
omnipotent läkare med tungt ansvar
medicinsk osäkerhet ska elimineras

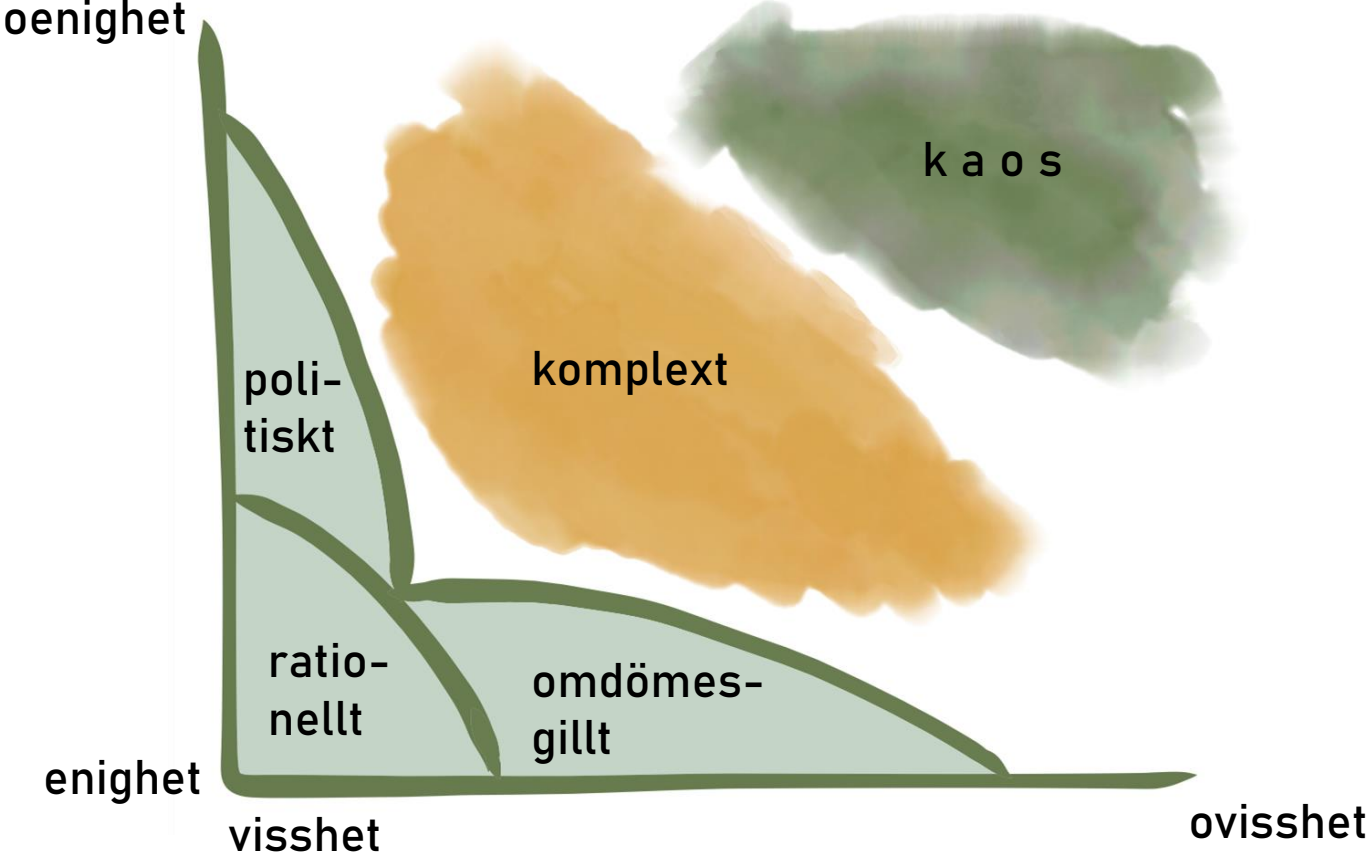
komplex, social, iterativ
delat ansvar, personcentrerad vård
medicinsk osäkerhet ska hanteras

Den medicinska osäkerhetens psykologi

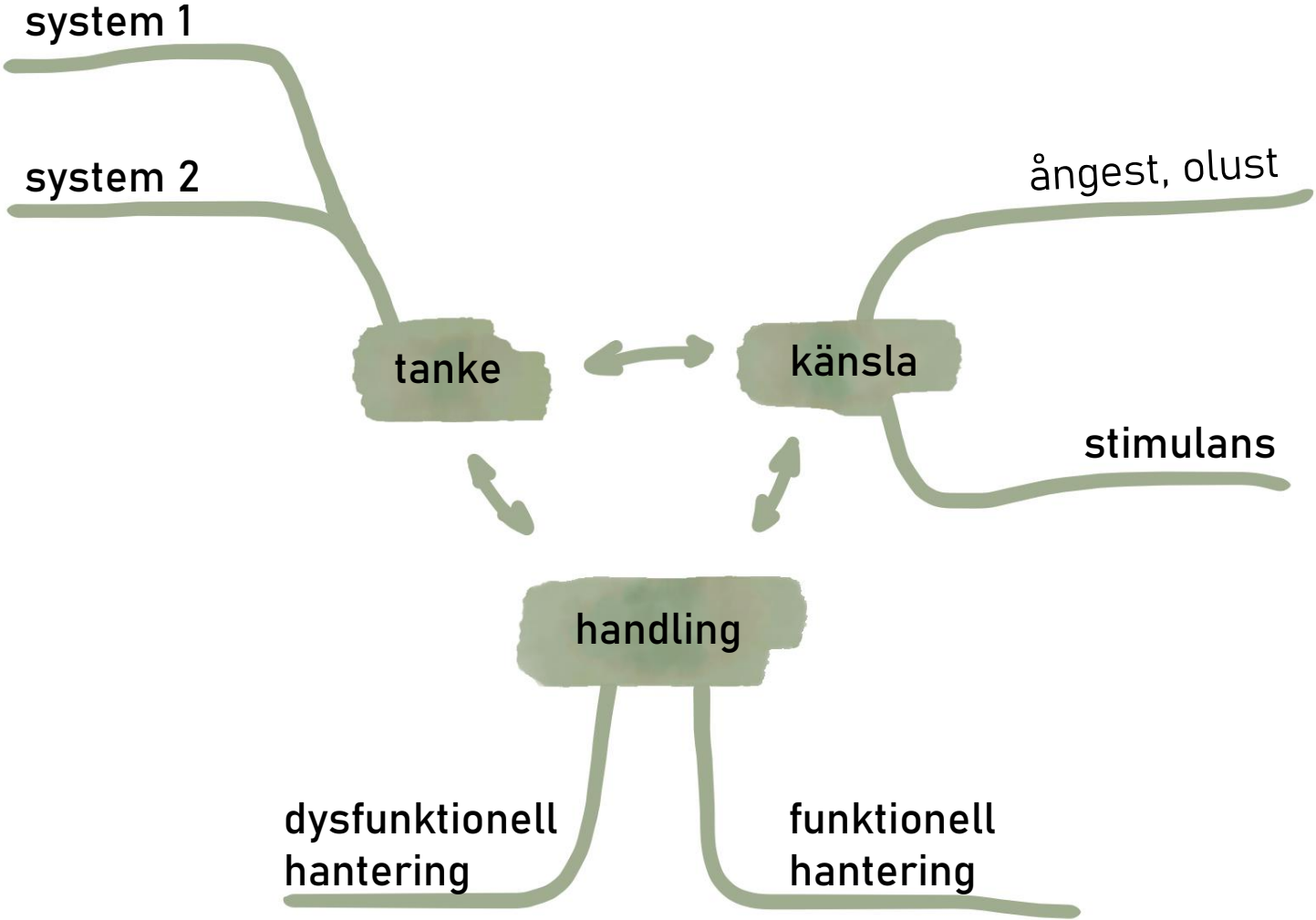

Daniel Gedeberg, 2020

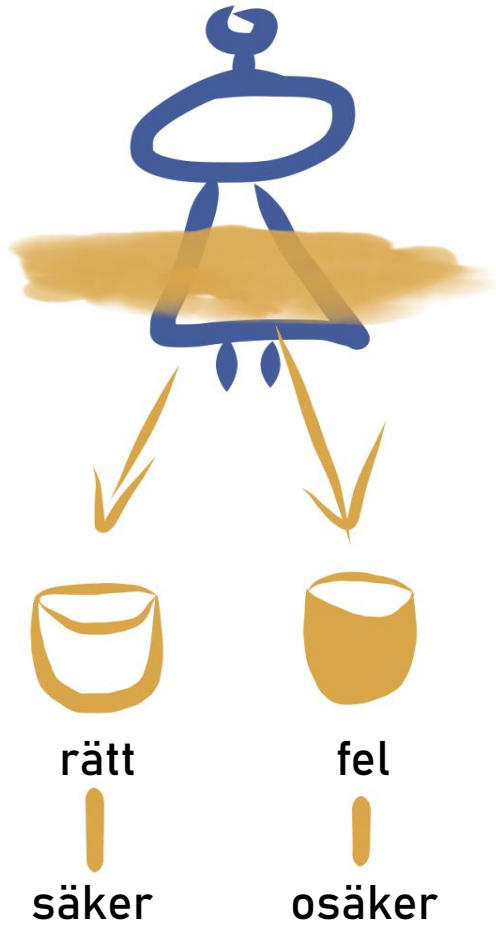
Beslutsfattande enligt Stacey-matrisen

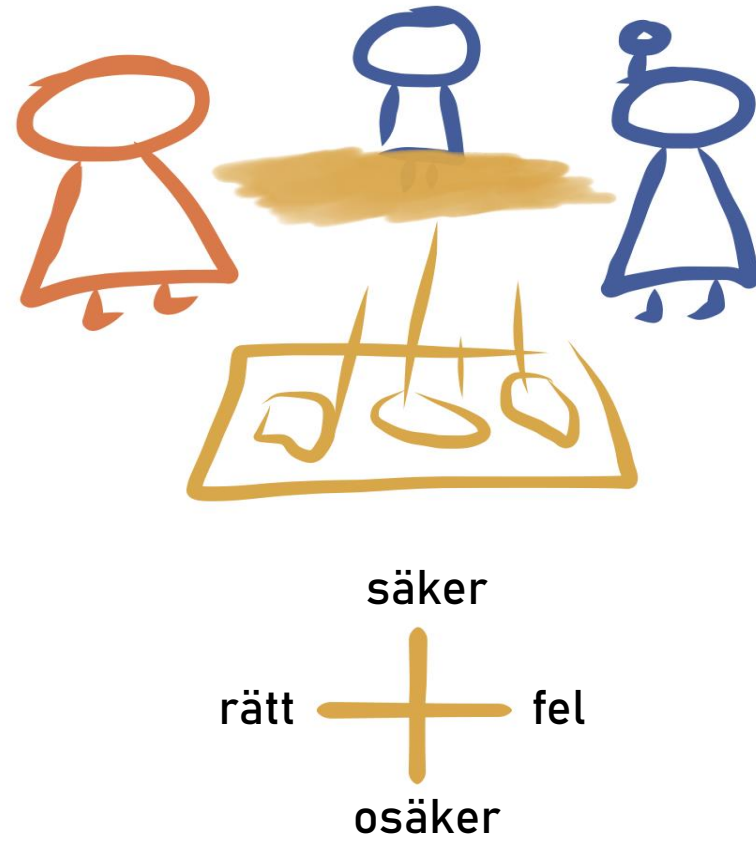
Den medicinska osäkerhetens psykologi

Den medicinska osäkerhetens psykologi (forts.)

mekanistisk, linjär, reduktionistisk
omnipotent läkare med tungt ansvar
medicinsk osäkerhet ska elimineras

komplex, social, iterativ
delat ansvar, personcentrerad vård
medicinsk osäkerhet ska hanteras

Funktionell hantering

Strategier

Bejaka den medicinska osäkerheten (det finns en värld bortom algoritmerna)

Patientcentrering (tankar, oro och önskemål)

Förankra i kollegial dialog (kliniskt beslutsfattande är ofta komplext och ibland bedrägligt)

Handledningssituation (SBAR, andra perspektiv, varningsflaggor, sannolikheter, sammanfattning)

Skyddsnät (kommunikation, tiden som instrument, terapeutisk allians)

*“This glorious
twilight zone
of uncertainty”*

Lästips

Om du vill lägga en kvart på att få praktiska tips kring medicinsk osäkerhet

Managing uncertainty in general practice, utgiven av GP Supervisors Australia. Lättillgängligt, nedladdningsbart häfte med konkreta tips. Bra som material till en FQ-träff!

<http://gpsupervisorsaustralia.org.au/download/2167/>

Om du vill fördjupa dig i medicinsk osäkerhet

Mapping uncertainty in medicine, av Danczak, Lea & Murphy. Bok med extensiv genomgång av teoretiska och praktiska sidor av medicinsk osäkerhet med fall, konkreta strategier och kloka reflektioner. Map of uncertainty in medicine (MUM) kräver lite tid att sätta sig in i, men ger då en bra struktur att hålla sig i när det gungar. <http://www.bokfynd.nu/0850844053.html>

Utvalda, kortare artiklar

Embracing uncertainty to advance diagnosis in general practice av Kirsti Malterud m fl i British Journal of General Practice, 2017

Dealing with uncertainty in general practice, av O'Riordan et al i Quality in Primary Care. Tar upp bl.a. Stacey-matrisen och några kognitiva fällor som kan leda till diagnostiska fel.

Att handskas med osäkerhet Anders Lundqvist, AllmänMedicin nr 4 2018

Om icke-vetande och det bortglömda omdömet

Det omätbaras renässans, Horisonten finns alltid kvar av Jonna Bornemark. Nyttig läsning, inte minst nu när vi ska in i nya digitala vårdmiljöer som bygger mycket på mätbarhet.

"Jag vill be dig, så långt jag nu kan, att ha tålamod med allt som är oklart i ditt hjärta och försök att älska själva frågorna som slutna rum och som böcker skrivna på ett främmande språk."

Ur Brev från en ung poet
av Rainer Maria Rilke